

ХОРОВІ
ТВОРИ
УКРАЇНСЬКИХ
КОМПОЗИТОРІВ
НА СЛОВА
ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА
ШЕВЧЕНКА

Державне видавництво
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І МУЗИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
КИЇВ • 1961

ЗАПОВІТ

Українська народна пісня

Обробка К. СТЕЦЕНКА

Sostenuto

Piano introduction in 4/4 time, marked *Sostenuto* and *p*. The music features a series of chords in the right hand and single notes in the left hand.

Vocal solo in 3/4 time, marked *Solo* and *p*. The melody is in the right hand, with the left hand providing a simple accompaniment.

Як ум-ру, то по-хо-вай - те
Як ум-ру, то по-хо-вай - те ме-не на мо-ги-лі,

Piano accompaniment for the vocal solo in 3/4 time. The left hand plays a simple bass line, while the right hand plays a more active melody.

Vocal tutti in 3/4 time, marked *Tutti* and *f*. The melody is in the right hand, with the left hand providing a simple accompaniment.

се-ред сте - пу ши-ро-ко-го, на Вкраї - ні ми - лій, ми - лій.

Piano accompaniment for the vocal tutti in 3/4 time. The left hand plays a simple bass line, while the right hand plays a more active melody.

ДУМИ МОЇ

Українська народна пісня

Обробка Є. КОЗАКА

Tranquillo

pp *p* *rit.* *a tempo*

S. A. Mm... Mm... Mm... Mm... Mm...

T. Mm... Mm... Mm... Mm... Mm...

B. Mm... Mm... Mm... Mm... Mm...

pp *p* *rit.* *a tempo*

pp *a tempo*

Ду-ми мо-ї,

p

Mm... На-що ста-ли

Mm... На - що ста - ли

ду-ми мо - ї, ли-хо ме - ні з ва - ми! Mm...

f

на па - пе-рі сум-ни - ми ря-да - ми?.. Чом вас ві-тер

f

не роз - ві - яв в сте - пу, як пи - ли - ну?

Чом вас ли - хо не при - спа - ло, як сво - ю ди - ти - ну?..

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм...

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами!
Нащо стали на папері
Сумними рядами?..
Чом вас вітер не розвіяв
В степу, як пилину?
Чом вас лихо не приспало,
Як свою дитину?..

Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас —
Де ж мені вас діти?..
В Україну ідіть, діти!
В нашу Україну,
Попідтинню, сиротами,
А я — тут загину.

Там знайдете щире серце
І слово ласкаве,
Там знайдете ширу правду,
А ще, може, й славу...
Привітай же, моя ненько!
Моя Україно!
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину!

РЕВЕ ТА СТОГНЕ ДНІПР ШИРОКИЙ

Українська народна пісня

Обробка В. КОСЕНКА

Moderato

mp *poco rit.*

Coro

p

Ре - ве та стог - не Дніпр ши - ро - кий, сер - ди - тий

Pa tempo

ві - тер за - ви - ва, до - до - лу вер - би гне ви -

9

-со кі, го-ра-ми хви-лю пі-дій-ма.

Рече та стогне Дніпр широкий,
 Сердитий вітер завива,
 Додолю верби гне високі,
 Горами хвилю підійма.
 І блідний місяць на ту пору
 Із хмари де-де виглядав,
 Неначе човен в синім морі,
 То виринав, то потопав.
 Ще треті півні не співали,
 Ніхто ніде не гомонів,
 Сичі в гаю перекликались,
 Та ясен раз у раз скрипів.

ЯКБИ МЕНІ ЧЕРЕВИКИ

Українська народна пісня

Обробка Є. КОЗАКА

Allegretto

1. Як-би ме-ні че-ре-ви-ки, то пі-шла б я на-му-зи-ки,
2. Че-ре-ви-ків не-ма-є; а му-зи-ка гра-є, гра-є,

S. *mf*
A. *p* Ой,
Ой,

го-ренько мо-є, го-ренько мо-є!
жа-лю зав-да-є, жа-лю зав-да-є!

Ой,
Ой.
Ой,
Ой.
mf
3. Ой пі-ду я
4. Глянь на ме-не,
mf

Ой,
Ой,
бо-са по-лем, по-шу-ка-ю сво-ю до-лю, до-ленько мо-я,
чор-но-бри-ву, мо-я до-ле не-правди-ва, без-та-лан-на я,
f

Ой.
до-ленько мо-я!
без-та-лан-на я!
5. Дів-ча-точ-ка на му-зи-ках у чер-во-них
f

Ой, *p* че-ре-ви-ках, — я сві-том ну-жу, *f* я сві-том ну-жу. *f* 6. Без розкоші,

без лю-бо-ві зно-шу сво-ї чор-ні бро-ви, *p* у най-мах зно-шу, *f*

Meno mosso у най-мах зно-шу, *morendo e rit.* у най-мах зно-шу. *pp*
 ой, *rit.* у най-мах зно-шу, *rit.* ой, ой.
 ой, ой.

Якби мені черевики,
 То пішла б я на музики,
 Горенько мое!
 Черевиків немає;
 А музика грає, грає,
 Жалю завдає!
 Ой піду я боса полем,
 Пошукаю свою долю,
 Доленько моя!
 Глянь на мене, чорнобриву,
 Моя доле неправдива,
 Безталанна я!
 Дівчаточка на музиках
 У червоних черевиках, —
 Я світом нужу.
 Без розкоші, без любові
 Зношу свої чорні брови,
 У паймах зношу!

- чах ве-се - лих,- лю-бо, лю-бо, лю-бо їм, о-чам не-
лю-бо, лю-бо їм, о-чам не-

- гріш-ним, мо-ло-дим, о-чам не- гріш-ним, мо-ло-
- чам не- гріш-ним, мо-ло-дим, мо-
- гріш-ним, мо-ло-дим, мо-ло-

- дим. I всі ре-го-чуть-ся, і всі смі-ють-ся,
- дим. Ха,ха,ха,ха,ха,ха,ха!
- дим.

і всі тан-цю-ють, тан-цю-ють, тан-цю-ють,
Ха,ха,ха,ха,ха,ха,ха! Гоп, гоп, га!..

і всі тан-цю-ють, тан-цю-ють, тан-цю-ють, і всі тан-цю-ють,
Гоп, гоп, га! Гоп, гоп, гоп, гоп,

Solo
тан - цю - ють. Тіль -

The musical score is written for two staves, Treble and Bass, in the key of D major (indicated by two sharps). The melody is in the Treble staff, and the bass line is in the Bass staff. The piece is divided into three measures. The first measure has the lyrics 'і всі тан_цю_ють,'. The second measure has 'і всі тан_цю_ють, тан_'. The third measure has 'цю_ють гоп, га!'. The Treble staff has a 'ff' dynamic marking at the beginning of the second measure. The Bass staff has a 'ff' dynamic marking at the beginning of the second measure. The lyrics 'гоп, гоп, га!' are written below the Bass staff for the first measure, and 'Гоп, гоп, гоп, гоп, гоп, гоп, га!' are written below the Bass staff for the second and third measures.

і всі тан_цю_ють, і всі тан_цю_ють, тан_ цю_ють гоп, га!

гоп, гоп, га! Гоп, гоп, гоп, гоп, гоп, гоп, га!

Lento lugubre

- ки я, не - на - че за - кля - тий,

Soli *f* див - люсь, див - люсь

Тіль - ки я, мов за - кля - тий, див - люсь, див - люсь

Музыкальное произведение: Плачу (I Cry) из оперы "Иван-царевич и Серый волк" М. И. Глинки.

Музыкальный инструмент: Вокал (Соло).

Музыкальный жанр: Опера.

Музыкальный стиль: Романс.

Музыкальный язык: Русский.

Музыкальный метр: 2/4.

Музыкальный тон: Д-бемоль (D-flat).

Музыкальный ритм: Плачу, плачу я, плачу я. Сого Чо-

Più mosso

cresc.

го ж я пла - чу, чо - го ж я пла - чу, чо - го ж я пла - чу,

cresc.

dim. e rall. *pp* **Adagio funebre** *pp*

пла - чу, чо - го ж я пла - чу? Ма - будь шко - да,

dim. e rall. *pp* *pp*

cresc. *molto*

що без при-го - ди, мов не - го - да, що без при-го - ди,

cresc. *molto*

без при-го - ди,

f *ff*

мов не - го - да, ми - ну - ла мо - ло - дість, ми - ну - ла

f *ff*

ми - ну - ла мо - ло - дість

p **Largo** *pp*

мо - ло - дість мо - я, ми - ну - ла мо - ло - дість мо - я

p *pp* *ppp*

мо - я,

ІВАН ГУС

М. ЛИСЕНКО

Introduzione
Grave

pp *p*

p

pp

poco cresc.

pp

Andante poco sostenuto p

Т. -Кру_гом не_прав - да і не_во -

В. -Кру_гом не_прав - да і не -

pp p

poco rallent. e dim. a tempo cresc.

-ля, на_род за - му - че_ний мов_чить. А на а_пос_тольськім пре_

cresc.

во - ля, на_род за_му_че_ний мов_чить.

dim. smorz. cresc. a tempo molto

Baritono solo

a piena voce

Людською кро-ві-ю тор-гу -

-сто-лі чер-нець го-до-ва-ний си-дить.

Люд-

і рай у най - ми од-да-є!

-сько-ю кро - ві - ю тор-гу - є

і рай у

*) У Т. Шевченка: „шинкує“

- най - ми од - да - е! ^{*)} О бо - же! Суд твій пра - вий
cresc. *ff*

всу - є, і всу - є цар - стві - в тво - є!
cresc. *ff*

*) У Т. Шевченка: „Небесний царю! Суд твій все“

Con moto feroce

f *feroce* *poco rall.*

Роз_бой_ни_ки, лю_до_ї_ди прав_ду по_бо_ро_ли,

f *feroce* *poco rall.*

f *poco rall.*

Tempo I *f* *rall.*

ос_мі_я_ли сла ву!

ос_мі_я_ли тво_ю сла_ву, і си_лу, і во_лю.

f *rall.*

Lamentabile
non forte *cresc.* *f*

Лю_ди сто_гнуть^{*)} у кай_да_нах, не_ма_є з_ким взя_тись^{**)}

non forte *cresc.* *sf*

non forte *cresc.*

^{*)} у Т. Шевченка: „Земля плаче“

^{**)} у Т. Шевченка: „як за дітьми мати“

energico con moto

ff роз-ку-ва-тись, *energico con moto* од-но-стай-не, *f* од-но-серд-не ста-ти* за в-

ff *energico con moto*

p ван ге-лі-е прав-ди, *p* за тем-ні-і лю-ди! *rallent.* *p* Не-

p за в-ван ге-лі-е прав-ди, *p* *rallent.*

a tempo ма-ко-му... *p* Бо-же, бо-же! *cresc.* *f* Чи то-ж не бу-де? *p*

p Не-ма ко-му... *mp* Бо-же! *cresc.* *f* *p*

a tempo

* У Т. Шевченка: „Нема кому розкувати,
Одностайне стати“

Energico vivace

Музична партитура для голосу та фортепіано. Темп: **Energico vivace**. Ключ: $\text{B}\flat$ мажор, 2/4 такт.

Голосна частина:

Чи на_ста - не ве - ли - кий час не - бес - но - ї
ка - ри? Чи роз - ло - мим три ко - ро - ни
на гор - дїй ті - а - рі?^{*)} Роз_ло - ми_мо, роз -

Фортепіанна частина:

Піаністична партія виконує ритмічний супровід з акцентами на першому та третьому тактах кожного такту. В кінці третього такту третього рядка є позначення **Vivo** та **ff**.

*) У Т. Шевченка: „Ні! Настане час великий
Небесної карі.
Розпадуться три корони
На гордій тіарі!“

Moderato

Religioso *sempre p*

a capella

pp

pp

Adagio

— ло — ми — мо! ^{*)} Бла — го — сло — ви! Бла — го — сло — ви на

месь і на му — ки, бла — го — сло — ви мо — ї, бо — же,

не_твер_ді_ї ру_ки і сло_во ти_хе_е... ^{**)}

^{*)} У Т. Шевченка: „Розпадуться!“

^{**)} У Т. Шевченка: останніх трьох слів нема.

НАШ ОТАМАН ГАМАЛІЯ

М. ЛИСЕНКО

Marciale

Т. *f* Наш о_та_ман Га - ма - лі - я, о - та_ман за - взя - тий,

В. *f* взя - тий,

за_брав хлоп_ців та й по_ї_хав по мо_рю гу - ля - ти;

по мо_рю гу_ля - ти, сла_ви до - бу - ва - ти,

по мо - рю гу - ля - ти, гей! сла_ви до_бу - ва - ти,

із ту-рець-ко-ї не-во-лі бра-тів ви-зво-ля-ти.

Moderato

Solo

Ой при-ї-хав Га-малі-я аж у ту Ску-та-ру.

Coro

Си-дять бра-ти-за-по-рож-ці, до-жи-да-ють ка-ри.

Coro

Темпо I

Ой як крикнув Га - малі - я: - Бра-ти! бу-дем, жи - ти, брати,бу-дем жи - ти,

бу-дем жи - ти, ви - но пи - ти, я - ни - ча - ра би - ти,

а ку - ре - ні ки - ли - ма - ми, ок - са - ми - том кри - ти! -

Più mosso
energico

Ви_лі_та_ли за _ по_рож_ці на лан жи _ то жа_ти;
Ви _ лі _ та _ ли

The first system of the musical score for 'Più mosso' features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). It begins with a rest, followed by the lyrics 'Ви_лі_та_ли за _ по_рож_ці на лан жи _ то жа_ти;'. The piano accompaniment is in a bass clef, also with a key signature of one flat. It starts with a strong 'f' dynamic and includes various musical notations such as accents, slurs, and ties.

жи_то жа _ ли, в ко_пи кла_ли, гур _ том за _ спі_ва_ли:
жи_то жа _ ли, в ко_пи кла_ли, гур _ том за _ спі_ва_ли:

The second system continues the musical score. The vocal line has the lyrics 'жи_то жа _ ли, в ко_пи кла_ли, гур _ том за _ спі_ва_ли:'. The piano accompaniment continues with similar musical notation, including slurs and ties, maintaining the 'f' dynamic.

Maestoso

„Сла_ва то _ бі, Га _ ма_лі_ю, на весь світ ве _ ли_кий,
„Сла_ва то _ бі, Га _ ма_лі_ю, на весь світ ве _ ли_кий,

The third system introduces a new tempo, 'Maestoso'. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one flat. It begins with a rest, followed by the lyrics '„Сла_ва то _ бі, Га _ ма_лі_ю, на весь світ ве _ ли_кий;'. The piano accompaniment is in a bass clef, also with a key signature of one flat. It starts with a very strong 'ff' dynamic and includes various musical notations such as accents, slurs, and ties.

на весь світ ве - ли - кий, на всю У - кра - ї - ну,

The first system of the musical score consists of two staves. The top staff is a vocal line with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). It contains the lyrics "на весь світ ве - ли - кий, на всю У - кра - ї - ну,". The bottom staff is a piano accompaniment with a grand staff (treble and bass clefs) and the same key signature. It features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some chords and rests.

що не дав ти за - по-рож-цям зги-нуть на чу-жи - ні!

The second system continues the musical score. The vocal line (top staff) has the lyrics "що не дав ти за - по-рож-цям зги-нуть на чу-жи - ні!". The piano accompaniment (bottom staff) continues with a similar rhythmic pattern, including some chords and rests.

Що не дав ти за - по-рож-цям зги-нуть на чу-жи - ні!"

The third system of the musical score. The vocal line (top staff) has the lyrics "Що не дав ти за - по-рож-цям зги-нуть на чу-жи - ні!". The piano accompaniment (bottom staff) continues with a similar rhythmic pattern, including some chords and rests.

ОРИСЯ Ж ТИ, МОЯ НИВО

М. ЛИСЕНКО

Andante energico, con moto

S. A. T. B.

f

О - ри - ся ж ти, мо - я ни - во, до - лом та го - ро - ю!

Та за - сій - ся, чор - на ни - во, во - ле - ю яс - но - ю! О -

-ри - ся жти, розверни - ся, по - лем розсте - ли - ся!

The first system consists of two systems of staves. The top system has a vocal line (treble clef) and a piano line (bass clef). The bottom system has a piano line (treble clef) and a piano line (bass clef). The music is in 4/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are in Ukrainian and are written below the vocal line.

Та по - сій - ся до - брим жи - том, до - ле - ю по -

f poco rit.

f poco rit.

f poco rit.

The second system consists of two systems of staves. The top system has a vocal line (treble clef) and a piano line (bass clef). The bottom system has a piano line (treble clef) and a piano line (bass clef). The music is in 4/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are in Ukrainian and are written below the vocal line. The tempo and dynamics markings *f poco rit.* are present above the vocal line in the third measure of each system.

a tempo

лий_ся! Роз_вер_ни_ся ж на всі бо_ки, ни_во_д_ся_ти_но!

a tempo

a tempo

cresc.

Та по_сій_ся не сло_ва_ми, а ро_зу_мом, ни_во!

cresc.

cresc.

cresc.

f *rall.*

f *rall.*

f *rall.*

Moderato

rosso p

Вийдуть лю - ди жи - то жа - ти... Ве - се - лі - ї жни - ва!..

p

Tempo I

Sostenuto

f Роз_вер_ни - ся ж, роз_сте_ли - ся ж, у - бо - га - я ни - во!

f

f

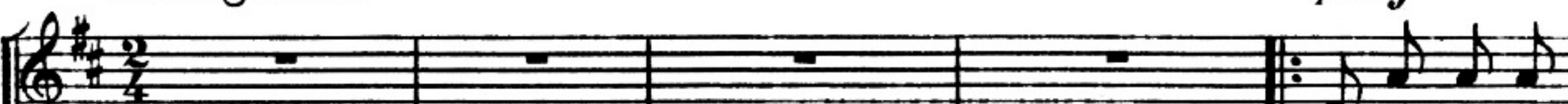

У ТУРКЕНІ ПО ТІМ БОЦІ

М. ЛИСЕНКО

Allegretto

rossof

T.

B.

1. У тур_ке_ні
2. У тур_ке_ні
rossof

sempre staccato

mf

cresc.

по тім бо_ці ха_та на по_мо сті. Гай, гай!
у ки_ше_ні та_ля_ри, ду_ка ти. Не ки_ше_

cresc.

cresc.

мо-ре, грай, ре-ви, ске - лі ла-май! По-ї-де-мо в го-
 -ні тру-силь - ї-дем рі - зать, на-лить, бра-тів ви-зво-ля-

f

1.
 -сті.

fp

2.
 -ти.

3. У тур-ке-ні

f

fp

f

я - ни - ча - ри і ба - ша на ла - ві.

The first system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. It contains the lyrics "я - ни - ча - ри і ба - ша на ла - ві." The piano accompaniment is in a bass clef with the same key signature and time signature. It features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. The system concludes with a double bar line.

ff Гой ги! во - ро - ги! Ми не ма - ем ва - ги!

The second system continues the musical piece. The vocal line starts with a forte (*ff*) dynamic marking. The lyrics are "Гой ги! во - ро - ги! Ми не ма - ем ва - ги!". The piano accompaniment also features a forte (*ff*) dynamic marking. The system concludes with a double bar line.

Наша во - ля й сла - ва!

The third system continues the musical piece. The vocal line starts with a forte (*ff*) dynamic marking. The lyrics are "Наша во - ля й сла - ва!". The piano accompaniment also features a forte (*ff*) dynamic marking. The system concludes with a double bar line.

СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ

Д. РОЗДОЛЬСЬКИЙ

Andante

S. *p*

A. *p*

1. Сон_це за_хо_дить, го_ри чор_ні_ють, іта_печ_ка ти_хне,
 2. Ли_ну я, ли_ну, ду_му га_да_ю, і_ні_би сер_це

T. *p*

B. *p*

mf cresc. *f* *pp*

по_ле ні_мі_є, ра_ді_ють лю_ди, що од_по_чи_нуть, а я див_
 од_по_чи_ва_є. Чор_ні_є по_ле, і гай, і го_ри. На си_не

mf cresc. *f* *pp*

mf cresc. *f* *pp*

-лю_ся... і сер_цем ли_ну в темний са_до_чок на У_кра_ї_ну;
 не_бо ви_хо_дить зо_ря, на си_не не_бо ви_хо_дить зо_ря.

Solo Basso (Alto)

mf
Ой зо-ре! зо - ре! Чи ти зі-йшла вже і на У-край-
sempre pp
Ой *sempre pp* зо - ре! - і сльо - зи ка - нуть. Чи зі - йшла
sempre pp

-ні? Чи о - чі ка - рі те-бешу - ка - ють на не-бі си-нім?
вже і на У-край-ні? Чи о - чі ка - рі шу - ка - ють на

poco rall.
Чи за - бу - ва - ють?
poco rall.
не-бі си-нім? Чи за - бу - ва - ють? *f a tempo, patetico*
Ко - ли за - бу - ли, бо-
poco rall. *f a tempo, patetico*

-дай засну-ли, про мо-ю до-леньку щоб і не чу-ли, щоб і не чу-ли.
 -дай засну-ли, про мо-ю до-леньку щоб і не чу-ли, щоб і не чу-ли.

p rall. ten. dim. ff p
p rall. ten. dim. ff p
p rall. ten. dim. ff p

ОЙ ДІБРОВО — ТЕМНИЙ ГАЮ!

Я. СТЕПОВИЙ

Moderato

Ой діб - ро - во - тем - ний га - ю! Те - бе о - дя - га - е
 Ой діб - ро - во - тем - ний га - ю! Те - бе о - дя - га - е

p

три - чі на рік... Ба - га - то - го со - бі бать - ка ма - еш.
 три - чі на рік... Ба - га - то - го со - бі бать - ка ма - еш.

mf
mf

Раз укри - в те - бе ряс - но зе - ле - ним по - кро - вом,-
 Раз укри - в те - бе ряс - но зе - ле - ним по - кро - вом,-

mf

Ой діброво — темний гаю!
 Тебе одягає
 Тричі на рік... Багатого
 Собі батька маєш.
 Раз укрие тебе рясно
 Зеленим покровом,—
 Аж сам собі дивується
 На свою діброву...
 Надивившись на доненьку
 Любу, молодую,
 Возьме її та й огорне
 В ризу золотую,
 І сповне дорогою
 Білою габою,—
 Та й спать ляже, втомившись
 Турбою такою.

САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ

Я. СТЕПОВИЙ

Moderato

mf

S. Са-док виш-не-вий ко-ло ха-ти, хру-щі над виш-ня-ми гу-

mf

A. Са-док виш-не-вий

-дуть, плу-га-та-рі з плу-га-ми йдуть, спі-ва-ють і-ду-

плу-га-та-рі з плу-га-ми йдуть,

-чи дів-ча-та, а ма-те-рі ве-че-рять ждуть.

p

Сі-м'я ве-

Сі-м'я ве-че-ря ко-ло ха-ти, ве-чір-ня зі-ронь.

-че-ря ко-ло ха-ти,

а ма - ти хо - че

-ка вста - в. Доч_ка ве - че - рять по - да - в, хо - че

на - у - ча - ти, так со_ло - вей_ко

на - у - ча - ти, не да - е. *Meno mosso* *росо а росо* Покла_ла ма - ти *росо а росо*

dim. e rit.

ко - ло ха - ти ма_лень_ких ді - то - чок сво - їх, са_ма за -

dim. e rit.

Meno mosso *Tempo l* *росо а росо rit. e*

-сну - ла ко - ло їх. *p* *p* Тіль_ки дів - ча - та *росо а росо rit. e*

За_тих_ло все...

та со_ло - вей - ко не за - тих.

dim. та со_ло - вей - ко, *dim.* та со_ло - вей - ко не за - тих. *p*

ТЕЧЕ ВОДА З-ПІД ЯВОРА

Я. СТЕПОВИЙ

Moderato

S. *p* Те - че во - да з-під я - во - ра я - ром на до - ли - ну.

A. *p* Те - че во - да, те - че я - ром на до - ли - ну.

T. *p* Те - че во - да, те - че я - ром на до - ли - ну.

B. *p* Те - че во - да, те - че я - ром на до - ли - ну.

Пи - ша - еть - ся над во - до - ю ка - ли - на.

Пи - ша - еть - ся над во - до - ю ка - ли - на.

Пи - ша - еть - ся над во - до - ю чер - во - на ка - ли - на.

Poco più mosso

mf Пи - ша - еть - ся ка - ли - нонь - ка, я - вор мо - ло - ді - е,

mf я - вор мо - ло - ді - е,

rosso rit.

й ло - зи зе - ле - ні - ють.
 а кру - гом їх вер - бо - ло - зи й ло - зи зе - ле - ні - ють.

ra tempo

Те - че во - да, те - че, та по - під го -
 Те - че та під го -
 Те - че во - да із - за га - ю та по - під го -

- ро - ю. Хлю - по - шуть - ся ка - ча - точ - ка
 - ро - ю.
 - ро - ю. Хлю - по - шуть - ся по - між,

poco più mosso

mf

по - між о - со - ко - ю. А ка - чеч - ка ви - пли - ва - є

mf poco più mosso

по - між о - со - ко - ю.

з ка - чу - ром за ни - ми,

mf

з ка - чу - ром за ни - ми, ло - вить ря - ску, роз - мов - ля - є

mf

poco rit.

p **Темпо I**

з діт - ка - ми сво - ї - ми. Те - че во - да край го - ро - да.

poco rit.

p

з діт - ка - ми сво - ї - ми. Те - че во - да край го -

poco rit.

p

Во-да ста-вом ста-ла. Прийшло дів-ча, во-ду
 Прийшло дів-ча, во-ду
 -ро-да. Во-да ста-ла. Прийшло дів-ча во-ду бра-ти,

Roco più mosso

бра-ло, за-спі-ва-ло. Вийшли з ха-ти батько й ма-ти в са-док по-гу-
 бра-ло, за-спі-ва-ло. В са-док по-гу-

roco rit.

-ля-ти, сво-їм зя-тем зва-ти?
 -ля-ти, по-ра-ди-тись, ко-го б то їм сво-їм зя-тем зва-ти?
 роко rit.

ОЙ У ПОЛІ МОГИЛА

К. СТЕЦЕНКО

Andante

pp

Т. 1. Ой у по-лі мо-ги-ла; там у-до-ва хо-ди-ла,-
 2. Тру-ти-зіл-ля не най-шла, та си-нів двох при-ве-ла,

pp

В. там хо-ди-ла, гу-ля-ла, тру-ти-зіл-ля шу-ка-ла. 3.-Ти-
 в ки-та-еч-ку по-ви-ла і на Ду-най однес-ла:

cresc.

pp -Ти-хий,

ти-хий Ду-най!

p

-хий Ду-най! Мо-їх ді-ток за-бав-ляй. Ти, жов-тенький пі-сок,
 Ді-ток за-бав-ляй. *) на го-

ді-ток за-бав-ляй

rit. e dim.

на-го-дуй мо-їх ді-ток! І ску-пай, і спо-вий, і со-бо-ю ук-рий!
 - дуй мо-їх ді-ток! І ску-пай, і ук-рий!

rit. e dim.

*) У Т. Шевченка: жовтесенький

РАНО-ВРАНЦІ НОВОБРАНЦІ

К. СТЕЦЕНКО

Marziale

Т. *mf* >

В. *mf* >

Ра - но-вран-ці но - во-бран-ці ви - хо - ди - ли за се - ло,

mf

гей а за ни - ми, мо - ло - ди - ми, і дів - ча од-

p

p

но пі_шло. По_ди_ба_ла

ста_ра ма_ти до_ню в по_лі до_га_ня_ти...

І до_гна_ла, при_ве_ла; на_рі_ка_ла, го_во_

cresc.

-ри_ла,
 по_ки в землю по_ло_жи_

-ла.
 А са_ма в стар_

-ці пі_шла.
 Сто_

non f
non f
ff
p
p
poco a poco dim.

Andante sostenuto

- їть се - ло не ви - рос - ло, не пе - ре - мі - ни -
- ло пуст - ки на ми - ли - ці москальшкан - ди - ба -

Сто - їть се - ло, не ви - рос - ло, не пе - ре - мі - ни -
Ко - ло пуст - ки на ми - ли - ці москальшкан - ди -

Сто - їть се - ло не, пе - ре - мі - ни -
Ко - ло пуст - ки москальшкан - ди - ба -

- лось.^{*)}
- в.

- ни - лось. Тіль - ки пуст - ка на край се - ла на
- ба - в. На са - до - чок по - зи - ра - в, в пуст -

- лось.
- в.

^{*)} У Т. Шевченка: „Минули літа, а село не перемінилось“.

rit. 1. 2. Ко-

-бік по - хи ли - лась.
- ку за - гля - да - є

Baritono solo

Moderato assai

f Мар-не, бра-те! Не ви-гля-не чор-но-бри-наз ха - ти.

poco rit.

Не по-кли-че ста-ра ма-ти ве-че-ря-ти в ха-ту.

poco rit. *risoluto*

f

А ко-лись... Дав - но ко-лись - то! Руш - ни - ки вже тка - лись,

f

p

і ху-сти_на ме-ре-жа-лась, шовком ви-ши-ва - лась.

p *cresc.*

Più mosso

mf

Ду - мав жи - ти, лю - би - ти - ся, весь вік ве - се -

mf *f*

p *molto rit.*

ли - тись!^{*)} А до_ве_лось... ні до_ко_го в сві_ті при_хи -

molto rit.

Andante

- ли - тись.

dim.

Си - дить мос - каль під ха - то - ю,^{**)} на дво -

pp

Си - дить мос - каль під ха - то -

pp

Си - дить мос_каль, на дво -

pp

^{*)} У Т. Шевченка: „Та бога хвалити“.

^{**)} У Т. Шевченка: „Сидить собі кодо пустки“.

- рі смер - ка - е.

- ю, на дво - рі смер - ка - е. А у вік - но, не -

- рі смер - ка - е.

rit. e dim.

- на - че ба - ба, со - ва ви - гля - да - е.

rit. e dim

p

rit. e dim.

p

ТОПОЛЯ

К. СТЕЦЕНКО

Moderato

Coro

p

По діб - ро - ві ві - тер ви - е, гу - ля - е по по - лю,

p

кraj до - ро - ги гне то - по - лю до са - мо - го до - лу.

rit.

rit.

По діброві вітер вие,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу.

Стан високий, лист широкий
Марне зеленіє;
Кругом поле, як те море
Широке, синіє.

Чумак іде, подивиться
Та й голову схилить;
Чабан вранці з сопілкою
Сяде на могилі,

Подивиться — серце ние:
Кругом ні билини!
Одна, одна, як сирота
На чужині, гине!

ОЙ ТРИ ШЛЯХИ ШИРОКІЇ

Г. ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

Largo e mesto

p

S. A.

1. Ой три шля - хи ши - ро - кі - ї до - ку - пи зій - шли - ся.
2. Не прий - ня - лись три я - се - ни, то - по - ля вси - ха - ла;

T. B.

pp

бра - тиро - зій - шли - ся,
ка - ли - на зі - в'я - ла,

На чу - жи - ну з У - кра - ї - ни бра - ти ро - зій - шли - ся, ро - зій -
по - вси - ха - ли три я - во - ри, ка - ли - на зо - в'я - ла, зо - в'я -

По - ки - ну - ли ста - ру
Не вер - та - ють - ся три

- шлись. По - ки - ну - ли ста - ру ма - тір. Той жін - ку по - ки - нув,
- ла. Не вер - та - ють - ся три бра - ти - пла - че ста - ра ма - ти,

мо - ло - ду дів -
вне - топ - ле - ній

а той-се-стру, а най-мен-ший- мо - ло - ду дів -
пла - че жін - ка зді - точ - ка - ми вне - топ - ле - ній

а най-мен-ший- мо - ло - ду дів -
зді-точ-ка-ми вне - топ - ле - ній

а той-се стру, а той- мо - ло - ду дів -
пла-че жін ка, пла - че вне - топ - ле - ній

pp

Solo

- чи - ну. По - са - ди - ла ста - ра ма - ти три я - се - ни
ха - ті. Се - стра пла - че, иде шу - ка - ти бра - тів на чу -

pp

Coro

- чи - ну. По - са - ди - ла
ха - ті. Се - стра пла - че,

pp

- чи - ну.
ха - ті.

в по - лі, а не віст - ка по - са - ди - ла ви - со - ку то -
- жи - ну... а дів - чи - ну за - ру - че - ну кла - дуть в до - мо -

в по - лі, а не віст - ка
чу - жи - ну... а дів - чи - ну

- по - лю.
- ви - ну.

Три я - во - ри по - са -
Не вер - та - ють - ся три -

то - по - лю.
в до - мо - ви - ну.

- ди - ла
бра - ти,

се - стра при до - ли - ні...
по сві - ту блу - ка - ють,

Три я - во - ри по - са -
Не вер - та - ють - ся три

ди - ла се - стра
бра - ти, по сві -

при до - ли - ні...
ту блу - ка - ють,

чер - во - ну ка - ли - ну.
тер - ном за - рос - та - ют.

А дів - чи - на -
а три шля - хи

за - ру - че - на -
ши - ро - кі - ї

чер - во - ну ка - ли - ну.
тер - ном за - ро - ста - ють.

ПЕРЕБЕНДЯ

Г. ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

Allegretto

Пе - ре - бен - дя ста - рий, слі - пий -

S. A. T. B.

mf Пе - ре - бен - дя, - хто йо - го не зна - е?

mf Пе - ре - бен - дя,

p Він у - сю - ди *mf* веш - та - еть - ся *mf* та на коб - зі гра - е.

p

p *mf*

f А хто гра - е, *f* то - го зна - ють *f* і дя - ку - ють лю - ди:

f

f

Meno mosso

він їм ту - гу роз - га - ня - є, хоть сам сві - том ну - дить.

Темпо I

По - під - тин - ню, сі - ро - ма - ха, і дню - є й но - чу - є,
сі - ро - ма - ха,

Meno mosso

не - ма йо - му в сві - ті ха - ти; не - до - ля жар - ту - є

Темпо I

над ста - ро - ю го - ло - во - ю, а йо - му бай - ду - же;

f ся - де со - бі, за - спі - ва - *p* е:

f *p* „Ой, не шу - ми, лу - же!“

f Ся - де со - бі, за - спі - ва - е:

Solo p espr.

Lento p

За - спі - ва - є, тай зга - да - є, що він си - ро - ти - на,

Tutti p

poco a poco diminuendo

по - жу - рить - ся, по - су - му - є, си - дя - чи під ти - ном,

по - жу - рить - ся, по - су - му - є, си - дя - чи під ти - ном.

ОЙ ГОП ТАКИ ТАК

М. ВЕРИКІВСЬКИЙ

Vivace $\text{♩} = 160$

Т. *f* *>* Ой гоп та_ки так! Кли_че Ган_дзю ко_зак:

В. *f* *>*

-Хо_ди, Ган_дзю, по_жар_ту_ю, хо_ди, Ган_дзю, по_ці_лу_ю;

не со-ром-ся, дай ру-чень-ку, хо-дім по-гу-ляй-мо; не-хай лю-дям

ли-хо снить-ся, а ми за-спі-вай-мо. О-же-нив-ся, за-жу-

-рив-ся: ні-чо-го не ма-є; у ряд-ни-ні

sf

mf

mf

sf

рос-туть ді-ти, а ко-зак спі-ва-є: -І по ха-ті

f

marcato

Detailed description: This system contains the first two staves of music. The top staff is a vocal line in treble clef with a key signature of two sharps (D major). It contains the lyrics 'рос-туть ді-ти, а ко-зак спі-ва-є: -І по ха-ті'. The bottom staff is a piano accompaniment in bass clef, also in D major. It features a series of chords and moving lines. Dynamic markings include a forte 'f' and the tempo instruction 'marcato'.

ти-ни-ни, ти-ни-ни, і по сі-нях ти-ни-ни, ти-ни-ни,

Detailed description: This system contains the next two staves of music. The top staff continues the vocal line with the lyrics 'ти-ни-ни, ти-ни-ни, і по сі-нях ти-ни-ни, ти-ни-ни,'. The bottom staff continues the piano accompaniment. The music maintains the D major key and includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

ва - ри, жін - ко, ли - ни, ти-ни-ни,

sempre f

cresc. *mf*

ти-ни-ни, ти-ни-ни, ти-ни-ни, ва - ри, жін - ко, ли - ни!

cresc. *mf*

Музична партитура, що складається з трьох систем. Кожна система містить голосні та фортепіанні партії. Тональність: G (одна дієза). Ритм: 4/4.

Система 1:

- Голос: Ти-ни-ни, ти-ни-ни, ти-ни-ни, ти-ни-ни, ва - ри, жін -
- Фортепіано: mp, cresc., f

Система 2:

- Голос: - ко, ли - ни! Ти-ни - ни, ой! Ти-ни - ни, ти-ни - ни! Ти-ни -
- Фортепіано: mf, f, mf

Система 3:

- Голос: - ни, ой! Ти-ни - ни, ти-ни - ни, ой!
- Фортепіано: f, ff, ff

Ой!

Ой гоп та-ки так!

Кли-че Ган - дзю ко-зак: -Хо-ди, Ган-дзю, по-жар-ту-ю, хо-ди, Ган-дзю,

по-ці-лу-ю... Ой! Ой!

f *sf* *sf*

ВІТЕР З ГАЄМ РОЗМОВЛЯЄ

Г. ГЕМБЕРА

Andante

S. A. T. B.

pp

Ві - тер з га - ем роз - мов - ля - е, шеп - че з о - со -

Ві - тер з га - ем роз - мов - ля -

p

пли - ве чо - вен по Ду - на - ю

ко - ю; пли - ве чо - вен по Ду - на - ю

шеп - че з о - со - ко - ю;

о - дин за во - до - ю.

о - дин за во - до - ю.

о - дин за во - до - ю.

tr

Пли-ве чо-вен во - ди по - вен, ні - хто не спи -

tr

Пли-ве чо - вен во - ди по - вен, ні - хто не спи -

ко - му спи - нить? — **Andante**

p

ня - є; ко - му спи-нить?— Ри - ба - лоньки

p

ня - є; ко - му спи-нить?— Ри - ба - лоньки

Poco più mosso

mf

на сві - ті не - ма - є. По - плив чо - вен

mf

на сві - ті не - ма - є. По - плив чо - вен

mf

в си - не мо - ре, а во - но за - гра - ло... По - гра - ли-ся

в си - не мо - ре, а во - но за - гра - ло... По - гра - ли-ся

го - ри - хви - лі - і скі - пок не ста - ло. Не .

го - ри - хви - лі - і скі - пок не ста - ло.

rit. *a tempo*

- дов - гий шлях-як чов - но - ві до си - ньо - го мо - ря -

Не - дов - гий шлях до си - ньо - го мо - ря -

Не - дов - гий шлях до мо - ря -

си - ро - ти - ні на чу - жи - ну, а там - і до

си - ро - ти - ні на чу - жи - ну, а там - і до

го - ря. По - гра - ють - ся до - брі лю - ди, як хо - лод - ні

го - ря.

По - гра - ють - ся, як ті

хви - лі, як хо - лод - ні хви - лі; по - тім со - бі

як хо - лод - ні хви - лі;

хви - лі,

Andante
pp

по-дивлять - ся, як си-ро-та пла-че; по-тім спи - тай -

по-тім со - бі по - див - лять - ся, як си-ро-та пла-че; по-тім спи - тай -

де си - ро - та? Не чув і не ба -

де си - ро - та? Не чув і не ба -

- чив. *rit. e dim.* не чув і не ба чив... *pp*

- чив, не ба - чив, не чув і не ба чив... *pp*

rit. e dim. не ба - чив... *pp*

ОЙ ТРИ ШЛЯХИ ШИРОКІІ

М. ІЖАКЕВИЧ

Andante

S. A. T. B.

p

1. Ой три шля_хи ши_ро_кі - ї до_ку_пи зі_йшли_ся.
3. Не вер_та_ють_ся три бра_ти_пла_че ста_ра ма_ти,

p

На чу_жи_ну з У_кра_ї_ни бра_ти ро_зі_йшли_ся.
пла_че жін_ка зді_точ_ка_ми вне_тон_ле_ній ха_ті.

mf

По_ки_ну_ли, по_ки_ну_ли ста_ру ма_тір. Той жін_ку по_
Сес_тра пла_че, сес_тра пла_че, йде шу_ка_ти бра_тів на_чу_

mf

_ки_ну_в, а той_се_стру, а най_мен_ший_мо_ло_ду дів_
_жи_ну... А дів_чи_ну за ру_че_ну кладуть вдо_мо_
а най_мен_ший_
за_ру_че_ну

чи - ну, мо - ло - ду дів - чи - ну. 2. По - са - ди - ла
ви - ну, кла - дуть в до - мо - ви - ну.

дів - чи - ну.
вдо - мо - ви - ну.

ста - ра ма - ти три я - се - ни в по - лі, а не - віс - тка по - са -

- ди - ла ви - со - ку то - по - лю. Три я - во - ри, три я - во - ри

по - са - ди - ла сестра при до - ли - ні... А дів - чи - на

за-ру-че - на - чер-во-ну ка - ли - ну, чер - во-ну ка -
а дів - чи - на - ка -

- ли - ну. *cresc.*
- ли - ну. Не прийня - лись три я - се - ни, три я - се - ни,

не прийня - лись три я - се - ни, то - по - ля вси - по-вси-ха-ли
mf три я - се - ни, ха - ла;

три я - во - ри, по - вси - ха - ли три я - во - ри, *f* *росо*
три я - во - ри, по - вси - ха - ли, три я - во - ри, *росо*
три я - во - ри, три я - во - ри,

Meno mosso

rit.

ка - ли - на зо - в'я - ла. Не прий - ня - лись, по - вси - ха - ли,

rit.

p

росо rit.

ка - ли - на зо - в'я - ла, ка - ли - на зо - в'я - ла. Не вер - та - ють -

росо rit.

p

Ой

- ся три бра - ти, по сві - ту блу - ка - ють, а три шляхи ши - ро -

- кі - ї терном за - ро - ста - ють.

терном, тер - ном за - ро - ста - ють.

БУЛО КОЛИСЬ

Ф. КОЛЕССА

Allegro non troppo

mf

В. Бу - ло ко - лись вУ кра - ї - ні - ре - ві - ли гар - ма - ти;

mf *f*

бу-ло ко-ли-сь-за-по-ро-ж-ці вмі-ли па-ну-ва-ти. Па-ну-ва-ли,

Т.
В.

Lento
Soli (ad libitum) *Tutti*
p *pp*

до-бу-ва-ли і сла-ву, і во-лю, ми-ну-ло-ся: о-ста-ли-ся

Т.
В.

Soli (ad libitum) *Tutti* *ritard.*
mf *f*

мо-ги-ли по по-лю. Ми-ну-ло-ся: о-ста-ли-ся мо-ги-ли по

Т.
В.

Andante
pp *p*

по-лю. Ви-со-кі-ї ті мо-ги-ли, де лягло спо-чи-ти ко-

Т.
В.

Fine
sempre cresc.

-заць-ке-в бі-ле ті-ло, в ки-тай-ку по-ви-те. ті-ло, Ви-со-кі-ї

Т.
В.

Чор - ні - ють, як го - ри,

Ви - со - кі мо - ги - ли, як го - ри, та про во - лю ни шком впо - лі звіт -
ті мо - ги - ли, чор - ні - ють, як го - ри,

- ра - ми го - во - рять.
Сві - док сла - ви, ді - дів - щи - ни з ві - тром роз - гов -

а внук ко - су не - се вро - су, за ни - ми спі -
- ля - е, вро - су,

- ва - е, а внук ко - су не - се вро - су, за ни - ми спі - ва - е.

D.c. al fine

ГОПАК

А. КОЛОМІЄЦЬ

Maestoso **Andante**

S. A. T. B.

f *f* *f*

A гей! гей!

По до - ро - зі рак, рак,

Гоп!

не - хай бу - де так, так, по до - ро - зі рак, рак,

Гоп!

не - хай бу - де так, так. Як - би - та - ки, мо - ло - ди - ці, по - сі - я - ти

Гоп! Гоп! Гоп!

мак, мак, як - би - та - ки, мо - ло - ди - ці, по - сі - я - ти мак, мак.

Allegretto

S. A. *mf* По до-ро-зі ра-к, ра-к, не-хай бу-де так, так, по до-ро-зі

T. *mf* Гоп! Гоп! Гоп! Гоп! Гоп!

B. *mf*

ра-к, ра-к, не-хай бу-де так, так. *p* Як-би-та-ки, мо-ло-ди-ці,

Гоп! Гоп! Гоп! *p* Як - би - та - ки

p

mf Як - би - та - ки по - сі -

по-сі-я-ти мак, мак, *mf* Як - би-та-ки, мо-ло-ди-ці, по-сі-я-ти

Як - би - та - ки по - сі -

-я - ти мак.

Allegro giocoso

мак, мак. *f*

-я - ти мак. Дам ли-ха за-каб-лу-кам, дам ли-ха за-каб-лам,

Гей! Гей! Дам ли_ха

дам ли_ха за_каб_лу_кам, дам ли_ха за_каб_лам, гей!

за_каб_лу_кам, ой, дам ли_ха за_каб_лам, гей, ли_ха

ли_ха, дам ли_ха за_каб_лу_кам,

Meno mosso

ой, дам ли_ха за_каб_лам! Гей!

А вже ж ті_ї за_каб_лу_ки на_бра_ли_ся

А вже ж ті_ї за_каб_лу_ки на_бра_ли_ся ли_ха й му_ки, ли_ха й му_ки, гей!